

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานครนี้ เป็นการวิจัยเพื่อประเมินผลว่า ภายหลังจากการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ครั้งใหญ่ทั่วประเทศ ในเดือนพฤศจิกายน 2532 แล้ว ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์เพียงใดมีทัศนคติต่อโรคเอดส์อย่างไร และมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับใด และสื่อที่นำความรู้ไปสู่ประชาชนได้แก่สื่ออะไรบ้าง ตลอดจนสื่อชนิดใดที่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน ทั้งนี้มุ่งศึกษาเปรียบเทียบผู้ปกครองนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เนื่องจากเห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร นอกจากจะได้รับข่าวสารในวงกว้างแล้ว ยังได้รับข่าวสารโดยตรงจากโครงการส่งข่าวเอดส์ถึงบ้านของกรุงเทพมหานครอีกด้วย ผลการศึกษาที่ได้อาจใช้ประเมินผลโครงการสื่อสารเรื่องโรคเอดส์ ของหน่วยราชการและองค์กรเอกชนต่าง ๆ รวมทั้งโครงการส่งข่าวเอดส์ถึงบ้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง โครงการสื่อสารในเรื่องโรคเอดส์ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม อันได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และการศึกษา กับพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ความรู้ และทัศนคติต่อโรคเอดส์ กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจที่มีต่อความรู้ และการยอมรับปฏิบัติในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียน

4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

5. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกาถ่ายทอดข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ และการป้องกันของผู้ปกครองนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบวัดเพียงครั้งเดียว (One Shot Descriptive Study) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ปกครองระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือผู้ปกครองนักเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร 200 คน และผู้ปกครองนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 200 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ใช้ค่า ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมตลอดจน พฤติกรรมกาสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทและความน่าเชื่อถือของสื่อใน ด้านการให้ความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ และการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ของกลุ่ม ตัวอย่าง และส่วนที่เป็นการทดสอบสมมติฐานใช้ Chi-Square Test, Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient, T-test, และ Z-test

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีจำนวน 400 คน เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงมีอายุ โดยเฉลี่ย 31-40 ปี จบการศึกษาในระดับ ป.1-ป.6 เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา มีจำนวน ใกล้เคียงกันคือ ม.4-ม.6 และปริญญาตรี ทางด้านงานอาชีพพบว่า มีอาชีพเป็นพนักงาน

รัฐวิสาหกิจและรับราชการมากที่สุด สถานภาพสมรสส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้ว มีรายได้ครอบครัวต่อเดือน 5,000 - 9,550 บาท และมีความเกี่ยวข้องกับนักเขียนโดยเป็นบิดาและมารดา ในจำนวนที่เท่ากัน

2. พฤติกรรมกาารเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป

2.1 สื่อมวลชน โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีผู้เปิดรับมากที่สุดเมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ (ร้อยละ 98.2) สถานีโทรทัศน์ช่อง 7 สี เป็นที่นิยมมากที่สุด (ร้อยละ 62.1) รายการที่ชอบดูมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ข่าว (ร้อยละ 77.9) สื่อที่เปิดรับรองลงมาคือหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 94.0) หนังสือพิมพ์ที่นิยมมากที่สุดคือไทยรัฐ (ร้อยละ 70.0) เรื่องที่ชอบอ่านมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ข่าวอาชญากรรม (ร้อยละ 41.5)

2.2 สื่อบุคคล การสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ในเรื่องทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีการพูดคุยบ่อยมากกับสามี/ภรรยา สูงที่สุด (ร้อยละ 64.0) รองลงมาคือ การพูดคุยกับเพื่อน (ร้อยละ 37.0) เมื่อมีปัญหาสุขภาพอนามัย บุคคลแรกที่กลุ่มตัวอย่างจะขอคำแนะนำคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ร้อยละ 43.8) รองลงมาคือสามี/ภรรยา (ร้อยละ 41.2)

3. พฤติกรรมกาารเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์

3.1 สื่อมวลชน โทรทัศน์เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับในระดับบ่อยมากสูงกว่าสื่ออื่น ๆ (ร้อยละ 51.2) รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 32.2)

3.2 สื่อเฉพาะกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทเป็นบางครั้ง โดยอ่านเอกสารเผยแพร่ ร้อยละ 37.2 และดูโปสเตอร์ ร้อยละ 36.5

3.3 สื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการพูดคุยเรื่องโรคเอดส์เป็นบางครั้งกับสามี/ภรรยา (ร้อยละ 35.8) และกับเพื่อน (ร้อยละ 29.2) ในขณะที่ไม่เคยพูดคุยเรื่องโรคเอดส์เลยกับอาสาสมัครสาธารณสุข กับครู กับบิดา มารดา และญาติพี่น้องและกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ถึงร้อยละ 67.5 , 65.5 , 49.5 และ 42.1 ตามลำดับ

4. ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทบาทและความน่าเชื่อถือของสื่อประเภทต่าง ๆ ในการให้ความรู้ด้านการป้องกันโรคเอดส์

4.1 บทบาทของสื่อในการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ มีบทบาทในการให้ความรู้ในระดับมาก วิทยุ โปสเตอร์ เพื่อน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีบทบาทปานกลาง นิตยสาร เอกสารเผยแพร่ สามี/ภรรยา บิดา มารดา ญาติพี่น้อง อาสาสมัครสาธารณสุข และครู มีบทบาทน้อย

4.2 สื่อที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเชื่อถือในด้านการให้ความรู้ โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างให้ความเชื่อถือข่าวสารการป้องกันโรคเอดส์ ที่ได้รับจากสื่อโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ในระดับมาก ให้ความเชื่อถือข่าวสารจากวิทยุ นิตยสาร โปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ สามี/ภรรยา เพื่อน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุข ในระดับปานกลาง และให้ความเชื่อถือข่าวสารจากบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และครู ในระดับน้อย

5. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์

5.1 ด้านความรู้เรื่องโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 ขึ้นไปรู้ว่าโรคเอดส์คืออะไร ติดต่อทางไหน หลีกเลี้ยงได้อย่างไร และจะตรวจเลือดได้ที่ไหน แต่มีจำนวนถึง ร้อยละ 39.7 ที่เข้าใจว่าโรคเอดส์ติดต่อกันได้ทางเดียว คือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ป่วยหรือมีเชื้อเอดส์ ร้อยละ 37 เข้าใจว่าการทำงานหรืออยู่ในสถานที่ที่มีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์จะทำให้เกิดการติดเชื้อได้ ร้อยละ 33 เข้าใจว่าการถูกยุงกัด ทำให้เป็นโรคเอดส์ได้ ร้อยละ 57.2 ไม่ทราบว่าบุคคลปกติอาจมีเชื้อเอดส์อยู่ในตัว โดยไม่แสดงอาการ ร้อยละ 44.2 คิดว่าโรคเอดส์สามารถรักษาให้หายขาดได้ถ้ารักษาแต่เนิ่น ๆ ร้อยละ 45.7 ไม่ทราบอาการของโรคเอดส์ระยะแสดงอาการเต็มที่ ร้อยละ 42.7 เข้าใจว่าการออกกำลังสามารถหลีกเลี้ยงจากโรคเอดส์ได้

5.2 ทักษะต่อโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีมากต่อการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ มีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันโรคเอดส์ และการให้ความช่วยเหลือต่อผู้ติดเชื้อเอดส์ และมีทัศนคติที่ค่อนข้างดีต่อชายรักร่วมเพศ ตลอดจนผู้ที่มีเชื้อเอดส์

5.3 พฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจต่อการติดตามข่าวสารโรคเอดส์ เพื่อนำไปพูดคุยกับคนในครอบครัว หรือเพื่อน รู้จักที่จะหลีกเลี้ยงการกระทำที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคเอดส์ ทั้งจากเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 97 จะมี

เพศสัมพันธ์เฉพาะกับคู่สมรสของตนเท่านั้น) การใช้บริการทางการแพทย์ (ร้อยละ 94 และร้อยละ 97 จะยอมรับการฉีดยาหรือถ่ายเลือดเฉพาะ จากสถานพยาบาลที่มั่นใจว่าผ่านการตรวจเชื้อโรคเอดส์แล้วเท่านั้น) และการใช้บริการสถานแต่งผม (ร้อยละ 92 จะเลือกสถานแต่งผมที่ระมัดระวังในการทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้ เช่น หวี มีดโกน) นอกจากนี้ ร้อยละ 96 จะหลีกเลี่ยงการใช้อุปกรณ์หรือของใช้ส่วนตัวที่จะทำให้เกิดบาดแผลร่วมกับผู้อื่น ร้อยละ 91 จะยอมเปิดเผยความจริง กรณีที่เผชิญติดเชื้อโรคเอดส์และร้อยละ 94 ไม่ปล่อยให้มีการตั้งครรภ์ต่อไป หากพบว่าคู่สมรสติดเชื้อโรคเอดส์

6. การถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์

เมื่อได้รับข่าวสารโรคเอดส์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการนำข่าวสารไปพูดคุยกับคนอื่น (ร้อยละ 59.5) โดยในระยะ 1 เดือน จะมีการพูดคุย 1-3 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นการพูดคุยกับญาติพี่น้อง และเพื่อน ซึ่งมีความสนิทสนมกันมาก

7. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 5 ข้อด้วยกัน เมื่อวิเคราะห์ผลการวิจัยแล้วปรากฏว่า ผลการวิจัยมีทั้งที่เป็นไปตามสมมติฐาน และปฏิเสธสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไปและข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ ผลการทดสอบปรากฏว่าเป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เฉพาะในสื่อบางประเภท กล่าวคือ

1. เพศ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศต่างกันจะมีระดับการสื่อสารกับบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และกับครูต่างกัน ส่วนในเรื่องข่าวสารโรคเอดส์ จะมีความแตกต่างเฉพาะระดับการเปิดรับสื่อวิทยุ

2. อายุ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอายุต่างกันจะมีระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา กับเพื่อน กับบิดามารดา ญาติพี่น้อง และกับครูต่างกัน ส่วนในเรื่องข่าวสารโรคเอดส์จะมีความแตกต่างเฉพาะระดับการเปิดรับสื่อวิทยุ และการสื่อสารกับสามี/ภรรยา และกับครู

3. อาชีพ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา กับเพื่อน กับบิดามารดา ญาติพี่น้อง กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และกับครูต่างกัน ส่วนในเรื่องโรคเอดส์ จะมีความแตกต่างเฉพาะระดับการเปิดรับสื่อเอกสารเผยแพร่ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา กับเพื่อน กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และกับครู

4. รายได้ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียนที่มีรายได้อันต่างกันจะมีระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา และกับอาสาสมัครสาธารณสุขต่างกัน ส่วนในเรื่องข่าวสารโรคเอดส์ จะมีความแตกต่างเฉพาะระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ และการสื่อสารกับครู

5. การศึกษา ในด้านการเปิดรับข่าวสารทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียนที่มีการศึกษาต่างกัน จะมีระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับเพื่อน และกับครูต่างกัน ส่วนในเรื่องโรคเอดส์ จะมีความแตกต่างเฉพาะระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อโปสเตอร์

สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์จะมีความสัมพันธ์กันกับตัวแปรต่อไปนี้

1. ปริมาณการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์
2. ความรู้
3. ทศนคติต่อโรคเอดส์

ผลการทดสอบปรากฏว่าเป็นจริงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เพราะว่าผลจากการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ความรู้ และทัศนคติต่อโรคเอดส์ กับพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ เป็น 0.1449 , 0.2889 และ 0.2246 ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 , 0.001 และ 0.001 ตามลำดับ แต่มีความสัมพันธ์กันน้อยเพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า สื่อต่างชนิดกันจะมีบทบาทในการให้ความรู้โรคเอดส์ และได้รับการยอมรับปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ต่างกัน ผลการทดสอบปรากฏว่าเป็น

ไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยสื่อมวลชนเป็นสื่อที่มีบทบาทในการให้ความรู้ และการยอมรับปฏิบัติในการป้องกันโรคเอดส์สูงที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ตามลำดับ

สมมุติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ต่างกัน ผลการทดสอบปรากฏว่าเป็นจริงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เฉพาะพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ โดยผู้ปกครองนักเรียน กทม. จะมีการเปิดรับข่าวสารมากกว่าผู้ปกครองนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ ไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน

สมมุติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า การถ่ายทอดข่าวสารในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน การทดสอบสมมุติฐานในข้อนี้เป็น การทดสอบการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เกี่ยวกับระดับความผูกพันและความคล้าคลึง กับบุคคลที่ได้ถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ ผลการทดสอบปรากฏว่า มีทั้งที่เป็นไปตามสมมุติฐาน และปฏิเสธสมมุติฐาน

ผลการวิจัยที่เป็นจริงตามสมมุติฐาน มีดังนี้

- ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มในการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ ไปยังบุคคลอื่นที่มีความผูกพันแบบใกล้ชิด
- ไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มในการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ให้แก่บุคคลที่มีความคล้าคลึงกันด้านเพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา

ส่วนผลการวิจัยที่ปฏิเสธสมมุติฐานคือ มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มในการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ ให้แก่บุคคลที่มีความคล้าคลึงด้านฐานะทางเศรษฐกิจ

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

1.1 ด้านการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป พบว่าสื่อมวลชนที่ผู้ปกครองของ

นักเรียนเปิดรับมากที่สุด และในปริมาณสูงที่สุดคือโทรทัศน์ โดยมีผู้เปิดรับถึงร้อยละ 98.2 และชมโทรทัศน์ทุกวัน ร้อยละ 79 รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ (เปิดรับร้อยละ 94.0 และอ่านทุกวัน ร้อยละ 39.0) วิทยุ (เปิดรับร้อยละ 89.0 และฟังทุกวันร้อยละ 37.3) และนิตยสาร (มีผู้อ่านเป็นประจำร้อยละ 74) นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ นั้น เรื่องที่เปิดรับมากที่สุด คือ ข่าว ส่วนนิตยสารจะมีผู้อ่านนิตยสารบันเทิงมากที่สุด อธิบายได้ว่าเป็นเช่นนี้เพราะสื่อโทรทัศน์ ได้เปรียบสื่อชนิดอื่นที่มีทั้งภาพและเสียง นอกจากนี้ปัจจุบันสถานีโทรทัศน์ทุกช่องต่างมีการแข่งขันกันสูง ในด้านการพัฒนารูปแบบและคุณภาพของรายการ รวมถึงรายการด้านข่าว ซึ่งมีการเสนออย่างฉับไวและทันต่อเหตุการณ์ ผู้ปกครองของนักเรียนจึงเลือกที่จะเปิดรับมากกว่า ซึ่งเป็นไปตามที่ชรัมม์ (Schramm 1954 : pp. 3-26 อ้างถึงในชวรัตน์ เกิดชัย 2527 : 171) ได้ให้หลักทั่วไปอันเป็นเหตุผลของการเลือกรับสื่อว่า คนย่อมจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (least effort) และได้ประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด (promise of reward)

ส่วนสื่อบุคคล พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับการสื่อสารกับคู่สมรสสูงที่สุด รองลงมาคือ เพื่อน ส่วนการพูดคุยกับบิดา มารดา และญาติพี่น้องมีน้อยกว่า และแทบจะไม่เคยพูดคุยกันเดียวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขและครู ในเรื่องนี้อธิบายได้ว่าชีวิตของคนกรุงเทพฯ ต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ นานา ผู้คนต่างเอาตัวรอด ไม่สนใจใคร และแต่ละวันจะต้องเดินทางออกจากบ้านแต่เช้าตรู่ เพื่อประกอบธุรกิจการงาน กว่าจะกลับถึงบ้านก็มืดค่ำ ต่างคนต่างเหน็ดเหนื่อยกับการงาน การเดินทาง ฯลฯ เมื่อถึงวันหยุดจึงมักพักผ่อนอยู่กับบ้าน สะสางงานบ้านที่สะสมมาตลอดสัปดาห์ การสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ จึงมีน้อยลง ซึ่งถ้าเป็นผู้มีฐานะอยู่ตามบ้านจัดสรรต่าง ๆ มักจะต่างคนต่างอยู่ แม้แต่เพื่อนบ้านติดกันก็แทบจะไม่รู้จักกัน แต่ถ้าเป็นในชุมชนแออัด ซึ่งยังคงมีลักษณะของชาวชนบทหลงเหลืออยู่บ้าง (เพราะคนเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นมาจากต่างจังหวัด) เพื่อนบ้านใกล้เคียง ยังรู้จักกันและกัน และช่วยเหลือกัน นอกจากนี้การที่คู่สมรสแยกครอบครัวอยู่กันเป็นสัดส่วน เฉพาะพ่อ แม่ ลูก ก็จะทำให้ห่างไกลจากบิดา มารดา และญาติพี่น้อง หรือบางครั้งครอบครัวอาจมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด โอกาสที่จะได้สื่อสารกันจึงมีน้อยลง

และเมื่อมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัย พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกที่จะปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและรองลงมาคือคู่สมรส ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดาของคนทั่วไป เมื่อเจ็บป่วยย่อมต้องปรึกษาแพทย์หรือบุคลากรสาธารณสุข เพราะเป็นบุคคลที่มีความชำนาญด้านการบำบัดรักษาและให้คำแนะนำ จึงเป็นบุคคลที่สามารถให้ความเชื่อถือไว้วางใจได้มากกว่าสื่อบุคคลอื่น ๆ ส่วนการที่ปรึกษาคู่สมรส รองลงมานั้น ก็เป็นเพราะลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน แต่ละบุคคลจะมีปฏิสัมพันธ์กันทุกด้าน การสื่อสารเป็นได้ทุกอย่าง ไม่ว่าจะทางเศรษฐกิจ สังคม ปัญหาต่างๆ (บุญลือ วันทาสนต์ 2520:1)

1.2 ด้านการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์

สื่อมวลชน ผู้ปกครองของนักเรียน มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ในระดับบ่อสมมาจากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และนิตยสารตามลำดับ ซึ่งอธิบายได้เช่นเดียวกับการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์โดยทั่วไป นอกจากนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับวิชาคุณนานุการกุลและคนอื่น ๆ (1983 : 73) ซึ่งศึกษาหญิงอาชีพพิเศษ ในเมืองพัทลุง จังหวัดชลบุรี พบว่าประชากรเกือบทั้งหมด เคยได้ยินคำว่าโรคเอดส์มาก่อน โดยส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากเพื่อนร่วมอาชีพและโทรทัศน์ แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ กาญจน์ หวังถิรอำนาจ (2531 : 52) ซึ่งศึกษาในกลุ่มหญิงอาชีพพิเศษ และชายรักร่วมเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์นั้น หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ให้ความรู้มากที่สุด และรองลงมาคือเพื่อน โทรทัศน์ วิทยุ และบุคลากรทางการแพทย์ ตามลำดับ

สื่อเฉพาะกิจ ผู้ปกครองของนักเรียน มีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์เป็นเพียงบางครั้ง โดยเคยอ่านเรื่องเอดส์จากเอกสารเผยแพร่ ร้อยละ 37.2 และโปสเตอร์ ร้อยละ 36.5 เป็นที่น่าสังเกตว่าอาจเนื่องจากในระยะที่ทำการเก็บข้อมูล (18 ธันวาคม 2532 - 20 มกราคม 2533) ประชากรกลุ่มนี้ยังไม่ได้ให้ความสนใจเท่ากลุ่มเสี่ยง (ชายรักร่วมเพศ หญิงบริการ และผู้ติดยาเสพติด) ประกอบกับประชากรกลุ่มนี้ยังไม่มีช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงโดยตรง จึงอาจได้รับสื่อประเภทนี้น้อย นอกจากนี้ผู้ปกครองนักเรียน ที่ได้รับข่าวสารเรื่องเอดส์จากเอกสารเผยแพร่ ส่วนใหญ่คงจะเป็นผู้ปกครองนักเรียน กทม. ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการส่งข่าวเอดส์ถึงบ้าน

สื่อบุคคล พบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ ได้รับข่าวสารโรคเอดส์ เป็นบางครั้งจากคู่มือสาร และเพื่อน ในขณะที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเรื่องนี้เลย จาก บิดา มารดา ญาติพี่น้อง และอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งอธิบายได้ว่าแม้คู่มือสารและเพื่อน จะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ตัวที่สุด แต่ได้มีการพูดคุยเรื่องเอดส์กันเพียงบางครั้ง เพราะต่างก็ยังไม่ ตระหนักว่าเรื่องเอดส์เป็นเรื่องใกล้ตัว คิดว่าเป็นโรคที่จะเกิดกับชายรักร่วมเพศ และหญิง บริการเท่านั้น ส่วนสื่อบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่เคยพูดคุยเรื่องโรคเอดส์เลย อาจเนื่องจากไม่ค่อยมีโอกาสดังปะกัน เช่น เกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารโดยทั่วไป

2. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์

2.1 ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ แม้ว่าในภาพรวมจะพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในเกณฑ์ดี แต่เมื่อพิจารณาทุกรายข้อแล้ว จะพบว่าความรู้บางเรื่อง อยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 3 ข้อ และต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ 1 ข้อ

ความรู้ที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ได้แก่ อาการของโรคเอดส์ระยะแสดงอาการเต็มที่ โรคเอดส์สามารถรักษาให้หายขาดได้ถ้ารักษาแต่เนิ่น ๆ และการออกกำลังกายสามารถ ช่วยให้หลีกเลี่ยงจากโรคเอดส์ได้

ความรู้ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ ได้แก่ การไม่ทราบว่าผู้ที่ติดเชื้อเอดส์แล้ว อาจมี สถานที่ถูกแล้วเหมือนคนปกติทั่วไป

นอกจากนี้ยังมีบางส่วนที่เข้าใจว่า ยุงกัดก็ติดเชื้อเอดส์ได้ (ร้อยละ 33) และการ ทำงานหรืออยู่ในสถานที่ที่มีผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ จะทำให้เกิดการติดเชื้อเอดส์ได้ (ร้อยละ 37)

ซึ่งความรู้ที่ไม่สมบูรณ์ ตลอดจนความเชื่อและความเข้าใจที่ผิด ๆ เหล่านี้ อาจ ทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ได้ โดยคิดว่าเป็นพฤติกรรมที่ ไม่เสี่ยง เช่น ถึงจะทราบว่าโรคเอดส์เป็นโรคร้ายแรงถึงตาย แต่ก็คิดว่ารักษาให้หายขาด ได้ นอกจากนี้ยังคิดว่าการออกกำลังกาย ช่วยหลีกเลี่ยงการติดเชื้อเอดส์ได้ หรือไม่ก็คิดว่าการติดเชื้อเอดส์ นิ่งง่ายมาก เพราะเพียงยุงกัดก็ติดเชื้อได้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องระมัดระวังใน เรื่องเพศสัมพันธ์ และการที่คิดว่าจะติดเชื้อเอดส์ได้ถ้าใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อก็อาจทำให้เกิดการ

รังเกียจผู้ติดเชื้อและไม่ยอมให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสังคมอันเนื่องมาจากผู้ติดเชื้อไม่ยอมเปิดเผยตัว และมีพฤติกรรมในทางที่ประชดต่อสังคม โดยทำตัวเป็นผู้แพร่เชื้อเอชไอวีให้คนอื่นต่อไป

2.2 ทศนคติต่อโรคเอดส์ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่คัดค้านการป้องกันโรคเอดส์ โดยเห็นว่าการที่ทุกฝ่ายร่วมมือกันรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ เป็นสิ่งที่เหมาะสม มองเห็นว่าโรคเอดส์ เป็นตัวทำลายเศรษฐกิจของประเทศอย่างมหาศาล มีความเห็นใจต่อผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวี และคิดว่าสังคมควรให้ความช่วยเหลือมากกว่าที่จะตั้งข้อรังเกียจ และมองเห็นว่าโรคเอดส์สามารถป้องกันได้ และแต่ละคนสามารถมีส่วนร่วมได้ ซึ่งนับว่าเป็นทัศนคติที่ส่งเสริมต่อการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ อย่างไรก็ตามยังมีผู้ปกครองบางส่วน ที่ยังคงมีความเชื่อว่าโรคเอดส์เป็นเพียงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ชนิดหนึ่งเท่านั้น ไม่ควรวิตกกังวลเกินเหตุ นอกจากนี้ยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อชายรักชายเพศ และผู้ติดเชื้อเอชไอวี และเห็นว่าโรคเอดส์ไม่สามารถป้องกันได้ ซึ่งแม้ว่าจะเป็นความคิดของคนกลุ่มน้อย แต่ก็ไม่ควรที่จะมองข้ามไป เพราะประชากรกลุ่มนี้คือ กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ที่สำคัญมากในการกำหนดพฤติกรรมของเยาวชน (สรรรวี วิชาชีวะ และพัฒนาดี ชูโต 2527:86) คนไทยรุ่นลูกรุ่นหลานจะปลอดภัยจากเอชไอวีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลเหล่านี้ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการเป็นผู้นำความคิดเห็น เพื่อทำให้เยาวชนเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และยอมรับในสิ่งต่าง ๆ จนแสดงพฤติกรรมออกมาได้

2.3 พฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ จากข้อคำถามซึ่งมีทั้งพฤติกรรมในเชิงสนับสนุน และไม่สนับสนุนการป้องกันโรคเอดส์นั้น พบว่าสำหรับพฤติกรรมในทางสนับสนุน สิ่งที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (เกินกว่าร้อยละ 90) ปฏิบัติได้ถูกต้องมากที่สุด คือ การมีเพศสัมพันธ์เฉพาะกับคู่สมรสของตนเท่านั้น ความพิถีพิถันในการเลือกสถานพยาบาลในการฉีดยาหรือรับถ่ายเลือด ตลอดจนการเลือกสถานแต่งผม และการหลีกเลี่ยงที่จะใช้อุปกรณ์หรือของใช้ส่วนตัวที่จะทำให้เกิดบาดแผลร่วมกับผู้อื่น รองลงมา (ร้อยละ 89) จะรับการตรวจหาเชื้อโรคเอดส์ ถ้ามีโอกาส

ส่วนพฤติกรรมที่ไม่สนับสนุนการป้องกันโรคเอดส์ สิ่งที่ถูกครอบงำเกินกว่าร้อยละ 90 ปฏิบัติได้ถูกต้องมากที่สุด (โดยตอบว่าจะไม่ปฏิบัติ) คือการปกปิดความจริงเมื่อตรวจพบว่าตนมีเชื้อโรคเอดส์ และปล่อยให้มีการตั้งครรภ์ต่อไป เมื่อตรวจพบว่าคู่สมรสติดเชื้อโรคเอดส์ รองลงมาร้อยละ 80 ตอบว่าจะไม่ปฏิบัติ ในเรื่องการไม่ให้ความสนใจต่อข่าวสารโรคเอดส์ เพราะไม่มีประโยชน์

ผลการศึกษาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่าจากความพยายามของกระทรวงสาธารณสุข หน่วยราชการอื่น ๆ ตลอดจนสื่อมวลชน และเอกชนที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ต่อประชาชนนั้น ได้รับความสำเร็จในระดับสูง ผู้ปกครองของนักเรียนจึงมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ในระดับถูกต้องมากที่สุดทุกพฤติกรรมที่สอบถาม แต่ก็ยังมีข้อที่น่าเป็นห่วงอยู่บ้าง สำหรับกลุ่มที่ตอบว่า ไม่ให้ความสนใจต่อข่าวสารโรคเอดส์ เพราะไม่มีประโยชน์ ซึ่งมีอยู่ถึงร้อยละ 20 ทำอย่างไรเราจะทำให้คนกลุ่มนี้เกิดความสำนึกว่าโรคเอดส์ไม่ใช่เรื่องที่ไกลตัวเรามากต่อไปแล้ว เราไม่ไปหาโรคเอดส์ โรคเอดส์ก็มาหาเราถึงบ้านได้ โดยเฉพาะหากพ่อบ้านเป็นชายนักเที่ยว แล้วไม่ใช่ถุงยางอนามัยป้องกัน

3. พฤติกรรมการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์และการป้องกันของผู้ปกครอง

พบว่าเมื่อได้รับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ ผู้ปกครองของนักเรียนมีการนำข่าวสารไปพูดคุยกับคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 59.5 และไม่เคยนำไปพูดคุย คิดเป็นร้อยละ 40.5 และในกลุ่มที่นำไปพูดคุย ส่วนใหญ่การพูดคุยประมาณ 1-3 ครั้ง เรื่องที่พูดคุยกันส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการติดต่อของโรคเอดส์

ในด้านบุคคลที่พูดคุยด้วยเรื่องเอดส์ เมื่อเทียบกับข้อมูลด้านการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์แล้ว จะเห็นได้ว่าบุคคลที่ให้ข่าวสารแก่เขา คือ คู่สมรส และเพื่อน แต่เมื่อเขาได้ข่าวสารมา ไม่ว่าจะจากแหล่งใดก็ตาม เขาได้ถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนข่าวสารกับญาติพี่น้องและเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และรองลงมาคือบิดา มารดา และคู่สมรส ซึ่งอาจเป็นเพราะคู่สมรสอยู่ด้วยกันทุกวัน สื่อสารกันเป็นประจำ จนทำให้ต่างฝ่ายต่างไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ด้วยกัน จึงต้องไปแลกเปลี่ยนข่าวสารกับคนอื่น ๆ ในขณะที่เพื่อนมีหลายคน อาจได้รับข่าวสารจากคนโน้นบ้างคนนี้บ้าง และญาติพี่น้องก็นาน ๆ ได้มีโอกาส

เจอกัน จึงมีข่าวสารใหม่ ๆ มาแลกเปลี่ยนกัน ส่วนบิดา มารดา ไม่ได้เป็นแหล่งสารโรค เอคส์ แต่เป็นผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดข่าวสารจากผู้ปกครองนักเรียน อาจเป็นเพราะบิดา มารดาของผู้ปกครองเหล่านี้มีอายุอยู่ในวัยกลางคน และอาจมีการศึกษาน้อย ประกอบกับ โรคเอคส์เป็นโรคใหม่จึงไม่ค่อยมีความรู้เรื่องเอคส์เพียงพอ

ส่วนในเรื่องความรู้ที่ผูกพันกับบุคคลที่พูดคุยด้วย ส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่สนิทกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น งานวิจัยของ ฮารีนี รอดสน (2529 : 116) ซึ่งพบว่าสตรีที่มาใช้บริการปรึกษาหารือเรื่องการมีบุตร ส่วนใหญ่จะได้รับข่าวสารจากญาติและเพื่อน ที่มีความสนิทสนมต่อกันมากหรือปานกลาง หรือ พฤติกรรมการซุบซิบซึ่งศึกษาโดย บุณศรี ปราภณศักดิ์ (2526 : 172) ก็ปรากฏว่าการ ซุบซิบแทบทั้งหมดเป็นการซุบซิบในหมู่ญาติ เพื่อน และเพื่อนบ้านที่มีความสนิทสนมต่อกัน นอกจากนี้ประทุม ฤกษ์กลาง (2527 : 162) ก็ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน นั่นคือลักษณะการ สื่อสารในระหว่างสมาชิกกลุ่มอภิปรายรายการวิทยุเพื่อขูวเกษตรกร นั้นจะเป็นการสื่อสาร ระหว่างบุคคลที่มีความสนิทสนมแน่นแฟ้นต่อกัน อย่างไรก็ตามก็มีผู้ปกครองร้อยละ 1.4 ที่ได้ถ่ายทอดข่าวสารโรคเอคส์ให้แก่ผู้อื่นที่ไม่มีความสนิทสนมกันเลย ซึ่งผู้ปกครองกลุ่มนี้มีอาชีพครู และบุคลากรทางสาธารณสุข ซึ่งโดยอาชีพหน้าที่ต้องให้ความรู้และคำปรึกษาแก่ผู้อื่นอยู่แล้ว

4. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ได้ตั้งไว้ว่า ปัจจัยทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และการศึกษา จะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับ ข่าวสารโดยทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอคส์ ผลการวิเคราะห์สมมติฐานข้อนี้พบว่า มีความสัมพันธ์อยู่บ้างในสื่อบางประเภท กล่าวคือ

เพศ มีความสัมพันธ์กับระดับการสื่อสารกับบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และกับครู ในเรื่องทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ปกครองเพศหญิงจะมีการสื่อสารสูงกว่าผู้ปกครอง เพศชาย อธิบายได้ว่าเป็นลักษณะโดยทั่วไปของเพศหญิง ที่ชอบพูดคุยคุย และคุยได้ทุกเรื่อง ส่วนในด้านข่าวสารโรคเอคส์นั้น พบว่าเพศมีความสัมพันธ์เฉพาะการเปิดรับนิตยสารเท่านั้น ซึ่งพบว่าเป็นผู้ปกครองเพศหญิงอีกเช่นกัน ที่มีการเปิดรับนิตยสารสูงกว่าเพศชาย

สอดคล้องกับข้อมูลทั่วไป ที่พบว่านิยายสารที่ผู้ปกครองชอบอ่านมากที่สุดคือ นิยายสารเกี่ยวกับสตรี และนิยายสารบันเทิง

อายุ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา การสื่อสารกับเพื่อน การสื่อสารกับบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และกับครู ในเรื่องทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ปกครองกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี มีการเปิดรับหนังสือพิมพ์ สูงที่สุด และมีการสื่อสารกับ สามี/ภรรยา สูงที่สุด อาจเนื่องจากอยู่ในวัยทำงาน มีรายได้เป็นของตนเอง และอยู่ในช่วงที่ยังมีความสุขกับชีวิตสมรส ส่วนกลุ่มอายุที่มีการสื่อสารกับเพื่อน บิดา มารดา ญาติพี่น้อง และครู สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ ผู้ปกครองที่มีอายุ 16 - 30 ปี ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ในระยะสร้างตัว อายุยังน้อย มีความต้องการพึ่งพิงสูง นอกจากนี้บุตรก็ยังอยู่ในวัยประถมศึกษา จำเป็นต้องมีการติดต่อกับครูบ่อยกว่าเด็กโต

ส่วนในด้านข่าวสารโรคเอดส์ พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับนิยายสาร โดยผู้ปกครองกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี มีการเปิดรับสูงที่สุด ซึ่งอธิบายได้เช่นเดียวกับการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังพบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารกับสามี/ภรรยา และกับครู โดยพบว่าผู้ปกครองกลุ่มอายุ 41 - 66 ปี มีการสื่อสารกับสามี/ภรรยา สูงที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาโรคเอดส์ ส่วนกลุ่มอายุ 16 - 30 ปี มีการสื่อสารกับเพื่อนสูงที่สุด ซึ่งอธิบายได้ว่าคนวัยนี้ มักมีความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นกับเพื่อน และมักคุยกันได้ทุกเรื่อง

อาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา กับเพื่อน กับบิดา มารดา ญาติพี่น้อง กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และกับครู ในเรื่องทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า

1) ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ และพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการเปิดรับหนังสือพิมพ์ สูงกว่าอาชีพอื่น ๆ ซึ่งอธิบายได้จากงานวิจัยของชลลดา วงศ์วิชัย (2526 : 53 - 57) ที่พบว่าผู้ที่มีอาชีพไม่ใช้แรงงาน เปิดรับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพใช้แรงงาน และเนื่องจากสื่อดังกล่าวเป็นสื่อที่ต้องใช้ทักษะในการอ่าน ดังนั้นจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านการศึกษาด้วย ซึ่งผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มอาชีพย่อมมีการศึกษาค่อนข้างดี

2) ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ จะมีการสื่อสารกับสามี/ภรรยา กับเพื่อน และกับครู สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ ทั้งนี้อธิบายได้ว่าสามี/ภรรยา อยู่ด้วยกัน ย่อมมีการสื่อสารกันได้ทุกเรื่อง ส่วนเพื่อนก็ขึ้นอยู่กับระดับความผูกพัน และความคล้ายคลึงกันในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาชีพ รายได้ และการศึกษา และสำหรับครู อาจเนื่องจากผู้ปกครองกลุ่มนี้ เห็นความจำเป็นที่จะต้องพบปะสื่อสารกับครู เกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน

3) กลุ่มอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ มีการสื่อสารกับบิดา มารดา ญาติพี่น้อง และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ อธิบายได้ว่าอาจเนื่องจากยังคงมีความเป็นชนบทอยู่ จึงใกล้ชิดกับเครือญาติ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ยังมีบทบาทในการให้คำแนะนำปรึกษา และการรักษาพยาบาล

4) ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ มีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุข มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ อธิบายได้เช่นเดียวกับ การรับข่าวสารทั่วไป

รายได้ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับสามี/ภรรยา และกับอาสาสมัครสาธารณสุข ในเรื่องทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000 - 50,000 บาท มีการเปิดรับหนังสือพิมพ์ สูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น และมีการสื่อสารกับสามี/ภรรยา สูงกว่ากลุ่มรายได้อื่น เนื่องจากรายได้สูง ทำให้มีกำลังซื้อตามไปด้วย และไม่ต้องกังวลกับรายจ่ายของครอบครัว

2) ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 1,000 - 4,999 บาท และ 5,000 - 9,999 บาท มีการสื่อสารกับอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นครั้งคราวใกล้เคียงกัน อาจเนื่องจากเห็นประโยชน์ของอาสาสมัคร และต้องการคำแนะนำจากอาสาสมัคร

สำหรับข่าวสารโรคเอดส์ พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์ และเอกสารเผยแพร่ ตลอดจนการสื่อสารกับครู โดยพบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000 - 50,000 บาท มีการเปิดรับสื่อดังกล่าวสูงกว่า

กลุ่มรายได้อื่น ซึ่งในด้านการเปิดรับหนังสือพิมพ์และนิตยสารนั้น สอดคล้องกับงานของ อัจฉรา ชวีวิบูลย์ผล (2531 : 99) ที่พบว่ารายได้อื่นมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร สำหรับการเปิดรับโปสเตอร์ เอกสารเผยแพร่ และการสื่อสารกับ ครู นั้น อาจอธิบายได้ว่าผู้ปกครองที่มีรายได้อื่นสูง ย่อมมีกำลังในการจ้างแรงงาน เพื่อช่วยงานบ้าน ทำให้มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้ และหาโอกาสที่จะพบกับครู เพื่อติดตามผลการเรียนของบุตรหลาน

การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ การสื่อสารกับเพื่อน และครู ในเรื่องทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา มีการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์สูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ๆ อาจเป็นเพราะต้องการข่าวสาร เพิ่มพูนความรู้ เพื่อนำไปพูดคุยกับคนอื่น ๆ
- 2) ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จะมีการสื่อสารกับเพื่อน สูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ๆ อาจเนื่องจากต้องการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 3) ผู้ปกครองที่ไม่เคยเรียนหนังสือ จะมีการสื่อสารกับครูสูงกว่ากลุ่มการศึกษาอื่น ๆ อาจเป็นเพราะต้องการทราบความก้าวหน้า ตลอดจนปัญหาในการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน จึงพยายามติดต่อสื่อสารกับครูบ่อย ๆ

สำหรับข่าวสารโรคเอดส์ พบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และโปสเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของโรเจอร์ส (1969 : 105) ที่ว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน นอกจากนี้สื่อทั้งสามประเภท เป็นสื่อที่ต้องใช้ทักษะในการอ่าน จึงมีความสัมพันธ์กับการศึกษา

สมมุติฐานข้อที่ 2 ที่ได้ตั้งไว้ว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ จะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่อไปนี้

1. ปริมาณการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์
2. ความรู้

3. ทศนคติต่อโรคเอดส์

พบว่าปริมาณการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ ความรู้ และทัศนคติต่อโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ แต่มีความสัมพันธ์กันน้อย เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำ (0.1449, 0.2889 และ 0.2246 ตามลำดับ) ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีทางการสื่อสารของโรเจอร์ส (Rogers 1973 : 49) ที่กล่าวถึงผลของการสื่อสารว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของผู้รับสาร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งสามประการนี้มักจะเกิดต่อเนื่องกันไป คือการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ มักจะตามมาด้วยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และท้ายที่สุดจะมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตามมา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของพนมศรี เสาร์สาร (2531 : บทคัดย่อ) ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเอดส์ ของหญิงบริการในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์คือ ระดับการศึกษา ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ความเชื่อทางสุขภาพ ระดับข่าวสารและโอกาสที่ได้รับข่าวเรื่องเอดส์ ซึ่งปัจจัยด้านระดับข่าวสารและโอกาสที่ได้รับข่าวเรื่องเอดส์มีความสัมพันธ์สูงกว่าปัจจัยอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด และงานวิจัยของ ชุติมา โสคคารา (2530 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกับความรู้ ความเชื่อ และการเปิดรับข่าวสารในเรื่องการใช้สารกำจัดศัตรูพืช พบว่าการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กัน โดยการเปิดรับข่าวสารเป็นตัวแปรที่อธิบาย ความผันแปรหรือมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติมากที่สุด และจินตนา สุนทรทก (2530 : บทคัดย่อ) ก็พบว่าความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ ทัศนคติ เกี่ยวกับโครงการพยากรณ์ และความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูข้าว แต่ขัดแย้งกับจาวรธรรม กันทะนิตย์ (2530 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศ ของนักศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และ นิตยสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเรื่องรักร่วมเพศ

สมมุติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า สื่อต่างชนิดกันจะมีบทบาทในการให้ความรู้โรคเอดส์ และได้รับการยอมรับปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ต่างกัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานในเรื่องบทบาท ในการให้ความรู้โรคเอดส์ พบว่า เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือเมื่อทำการทดสอบค่าที่ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย บทบาทในการให้ความรู้ของสื่อแต่ละคู่ ได้ข้อสรุปว่า สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล มีบทบาทต่างกัน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการให้ความรู้สูงที่สุด โดยสื่อมวลชนที่ผู้ปกครองของนักเรียนตอบว่า ให้ความรู้มากที่สุดคือโทรทัศน์ ทั้ง ๆ ที่จากรายงานกิจกรรมการประชาสัมพันธ์โรคเอดส์ ของกระทรวงสาธารณสุขนั้น การเผยแพร่ข่าวสารโรคเอดส์ทางโทรทัศน์มีน้อยกว่าวิทยุ ทั้งนี้เนื่องจากคุณสมบัติของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถให้เห็นทั้งภาพและได้ยินเสียงในเวลาเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่โรเจอร์ส (Rogers 1983 : 198) ที่กล่าวว่า ช่องทางการสื่อสารมวลชน มีความสำคัญในขั้นตอนการให้ความรู้ และสอดคล้องกับแนวความคิดของโบค และไฮส์คาเนน (Boque and Heiskanen 1963 : 7) ซึ่งกล่าวว่าสื่อที่มีอิทธิพลในระยะต้นตัวและมีความสนใจคือ สื่อมวลชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวันทนา ชาญวนิชวงศ์ (2524 : บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาแม่ที่นำบุตรมารับบริการจากแผนกกุมารเวชศาสตร์ ของโรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลพญาไท และศูนย์บริการสาธารณสุข 2 พบว่าความสำนึกด้านอาหารและโภชนาการมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับการเปิดรับสื่อมวลชนทางด้านอาหารและโภชนาการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ดร.พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ (2531 : 49) ซึ่งได้ศึกษาความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติเกี่ยวกับโรคเอดส์ และการวางแผนครอบครัว เยาวชนไทย อายุ 15-24 ปี พบว่าเยาวชนเกือบทั้งหมดทราบหรือเคยได้ยินเกี่ยวกับโรคเอดส์ แหล่งข่าวสำคัญคือสื่อมวลชน

ส่วนผลการทดสอบสมมุติฐาน ในเรื่องสื่อต่างชนิดกันมีผลต่อการยอมรับปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคเอดส์ต่างกันนั้น เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน กล่าวคือเมื่อทำการทดสอบค่าที่ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับความเชื่อที่มีต่อสื่อที่ให้ข่าวสารโรคเอดส์ ที่ละคู่ พบว่าสื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ และสื่อบุคคล ได้รับความเชื่อถือต่างกัน โดยสื่อ

มวลชนได้รับความเชื่อถือสูงสุด รองลงมาคือสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ทั้งนี้อาจเนื่อง
จากผู้ปกครองมีการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์จากสื่อมวลชน มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ และ
ในช่วงที่ทำการศึกษ สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ ทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์
ได้ให้ความสนใจในการเผยแพร่ข่าวสารโรคเอดส์สูงขึ้น เช่น ในด้านหนังสือพิมพ์ พบว่า
มีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาเรื่องโรคเอดส์เพิ่มขึ้นจากก่อนช่วงรณรงค์ ประมาณร้อยละ
11.4 (สิริวิมล ชาญเวช 2533 : 133) นอกจากนี้สื่อโทรทัศน์ซึ่งได้รับการระบุว่าให้
ความเชื่อถือเป็นอันดับ 1 นั้น เป็นสื่อที่มีทั้งภาพ และเสียง ง่ายต่อการเปิดรับ จึง
สามารถจูงใจให้เกิดการยอมรับได้สูง

สมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า "ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่ม จะมีพฤติกรรมการเปิด
รับข่าวสารโรคเอดส์ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ต่างกัน"

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อนี้ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพียงประการเดียวคือ
ผู้ปกครองนักเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ต่างกัน แต่ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม
ในการป้องกันโรคเอดส์ไม่ต่างกัน

ในเรื่องนี้อธิบายได้ว่า ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่ม มีลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ
และสังคม ที่ต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการศึกษา อาชีพ และรายได้ จึง
มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ที่แตกต่างกัน และเนื่องจากข่าวสารโรคเอดส์
ปรากฏอยู่ในสื่อหลายประเภท ผู้ปกครองนักเรียนจึงเลือกเปิดรับตามความสนใจและ
สอดคล้องกับความเชื่อ ความคิดเห็นที่มีอยู่เดิม นอกจากนี้ผู้ปกครองนักเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานคร ยังได้รับข่าวสารโดยตรงจากเอกสารเผยแพร่ในโครงการส่งข่าวเอดส์
ถึงบ้านของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถเปิดรับได้โดยใช้ความพยายามน้อยที่สุด แต่ได้
ประโยชน์ตอบแทนที่ดีที่สุด ตามที่แชนมได้กล่าวไว้ เพราะสื่อที่ได้รับไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
ไม่ต้องชวนชวาก็ได้รับ โดยนักเรียนของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบุตรหลานของเธอเอง
นำมาให้ถึงมือที่บ้าน

ส่วนในเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ที่ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นไปได้ว่าเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ และการป้องกันมีสาระสำคัญที่ค่อนข้างเป็นแบบแผนตายตัว ดังนั้นเมื่อนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ เนื้อหาของสารจึงมีความคล้ายคลึงกัน จะมีเพียงรูปแบบการนำเสนอเท่านั้นที่อาจจะต่างกันไป เพื่อจูงใจให้ผู้รับสารเกิดความสนใจ ดังนั้น แม้ว่าผู้ปกครองนักเรียนจะมีการเปิดรับสื่อต่างกัน ทั้งในด้านประเภทของสื่อและปริมาณการเปิดรับสื่อ จึงไม่ทำให้ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ต่างกัน เพราะผลของการสื่อสารนั้น ย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในผู้รับสารทั้ง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ การเปลี่ยนแปลงทักษะ และการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม (Rogers 1973 : 49)

จากข้อความดังกล่าวนี้ ชี้ให้เห็นว่าตัวแปรสังกัดของโรงเรียนไม่มีผลต่อความแตกต่างในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียน

สมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า การถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์และการป้องกันของผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มไม่ต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าเป็นจริงตามที่ตั้งสมมติฐานไว้เกือบทั้งหมด กล่าวคือ

1. ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กทม. และผู้ปกครองนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (ส.ช.) ในการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ไปยังบุคคลอื่น ที่มีความผูกพันแบบใกล้ชิด โดยพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองทั้ง 2 กลุ่มต่างมีการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ให้แก่ญาติพี่น้อง และเพื่อน ซึ่งสนิทกันมาก ตลอดจนบิดา มารดา และคู่สมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา ชวีชวิบูลย์ผล (2531: บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเรื่องการทำหมันชายของผู้รับบริการทำหมันชายที่สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน พบว่าการแสวงหาข่าวสารเรื่องการทำหมันชายมีความสัมพันธ์กับระดับของความผูกพันระหว่างบุคคล

2. ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กทม. และผู้ปกครองนักเรียน ส.ช. ในการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ ไปยังบุคคลอื่นที่มีความคล้ายคลึงกันในด้านเพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา แต่มีความแตกต่างกันในลักษณะความคล้ายคลึง

ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ สามารถอธิบายได้จากการที่ไมเคิล เบอร์กูน (Burgoon 1974 : 39) กล่าวว่า ระดับของความคล้ายคลึงที่ดีที่สุด เรียกว่า "Optimal Heterophily" ซึ่งหมายความว่าบุคคล 2 คน มีความคล้ายคลึงกันในหลาย ๆ ลักษณะ แต่ในบางครั้งเขาทั้งสองจะมีความแตกต่างกัน เบอร์กูนกล่าวว่า ลักษณะเช่นนี้จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่ว ๆ ไป

1.1 เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ผู้ปกครองเข้าถึงมากที่สุด และได้รับข่าวสารโรคเอดส์มากที่สุด จึงควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับสื่อโทรทัศน์ต่อไป รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์ วิทยุ และนิตยสาร

1.2 สื่อเฉพาะกิจ มีการเปิดรับน้อยและเปิดรับเพียงบางครั้ง ซึ่งแสดงว่าการแพร่กระจายของสื่อประเภทนี้ ในกลุ่มผู้ปกครองยังมีน้อย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารโรคเอดส์ จึงควรพิจารณาใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อเสริม โดยผลิตเนื้อหาเฉพาะสำหรับกลุ่มนี้ ซึ่งจะทำการกลุ่มเป้าหมายได้รับข่าวสารความรู้โดยตรงและถูกต้อง ช่วยให้เกิดการตัดสินใจและลงมือปฏิบัติได้ถูกวิธี

1.3 ในการวิจัยครั้งนี้ บุคลากรด้านสาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุข ยังไม่ค่อยมีบทบาททั้งในด้านการศึกษา และการสร้างความเชื่อถือให้เกิดการยอมรับปฏิบัติในการป้องกันโรคเอดส์เท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ในช่วงดังกล่าวข่าวลือต่าง ๆ เกี่ยวกับโรคเอดส์จึงมีค่อนข้างมาก และก่อให้เกิดความสับสน ตื่นกลัว ในช่วงต่อไป กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรพิจารณาใช้สื่อบุคคลเหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ เพราะบุคคลเหล่านี้ ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนอยู่แล้ว มีโอกาสที่จะสื่อสารแบบเผชิญหน้า ซึ่งสามารถจัดการเลือกรับสารของประชาชน ได้สามารถปรับเนื้อหาของสารให้สอดคล้องกับผู้รับสารแต่ละรายได้ และยังรับทราบความรู้สึกนึกคิดของประชาชนได้ทันที

1.4 ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการป้องกันของผู้ปกครอง แม้ว่าส่วนใหญ่จะมีความรู้ในระดับดี แต่ก็ยังมีผู้ปกครองจำนวนไม่น้อย ที่มีความเข้าใจและความ

เข้าใจและความเชื่อที่ผิด ๆ อยู่หลายประการ ซึ่งควรได้รับการแก้ไข โดยให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับโรคเอดส์ทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่อาการ การติดต่อ และการป้องกันโดยให้ควบคู่กันไป นอกจากนี้เรื่องที่ควรเน้นเป็นพิเศษ คือการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ทั้งนี้เพราะแนวโน้มการติดเชื้อเอดส์ทางเพศสัมพันธ์เริ่มสูงขึ้น

นอกจากนี้ เนื้อหาความรู้ที่ควรชัดเจน ปฏิบัติได้ และเป็นที่แพร่หลาย เช่นในเรื่องของการตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อ HIV ประชาชนควรทราบว่าเวลาที่สมควรไปตรวจคือเวลาไหน และถึงแม้ผลการตรวจจะออกมาเป็นลบ แต่ถ้าบุคคลนั้นยังมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ ก็อาจติดเชื้อได้ หรือในเรื่องของการรณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัย ควรให้รายละเอียดด้วยว่า เทคนิคการใช้ที่ถูกต้องเป็นอย่างไร สิ่งใดไม่ควรทำ เป็นต้น

1.5 ทักษะติดต่อโรคเอดส์ แม้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีทัศนคติที่ต่อโรคเอดส์ต่อการรณรงค์ป้องกันโรค และต่อชาวยุโรปร่วมเพศ ตลอดจนผู้ติดเชื้อเอดส์ก็ตาม ยังมีคนส่วนน้อยที่มีทัศนคติที่ไม่ส่งเสริมต่อการมีส่วนร่วมกันในการป้องกันโรคเอดส์ และการช่วยเหลือให้กำลังใจแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ ดังนั้นการเผยแพร่จึงควรพยายามที่จะให้คนกลุ่มนี้และกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมซึ่งอาจจะมีทัศนคติในทำนองนี้ ได้เปลี่ยนทัศนคติเหล่านี้เสียเพราะต่อไปจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ และผู้ป่วยเอดส์ในประเทศไทยจะมีเพิ่มมากขึ้น เราจึงต้องยอมรับการอยู่ร่วมกับบุคคลเหล่านี้ และในขณะเดียวกันก็ต้องป้องกันตนเองมิให้ติดเชื้อด้วย

1.6 ในด้านพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ ก็เช่นกัน แม้ว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้องทั้งในทางสนับสนุนและไม่สนับสนุนการป้องกันโรคเอดส์ แต่ก็ยังมีผู้ปกครองบางส่วนที่ยังไม่ตระหนักถึงความเสี่ยงในการติดโรค จึงเฉยชาต่อการติดตามข่าวสารโรคเอดส์ ดังนั้นเนื้อหาของข่าวสารที่เผยแพร่จึงควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป เกิดการตระหนักรับรู้ว่าโรคเอดส์ไม่ใช่โรคไกลตัว ไม่ใช่เป็นโรคที่เกิดเฉพาะกับพวกรักร่วมเพศ หรือผู้ติดยาเสพติด แต่โรคเอดส์เกิดขึ้นได้กับทุกคนที่ได้รับเชื้อมาไม่ว่าจะเป็นรักร่วมเพศ หรือชายจริงหญิงแท้ก็ตาม แม้บ้านอยู่บ้านก็อาจจะไม่ปลอดภัย ถ้าพ่อบ้านยังมีนิสัยเป็นชาวนักเที่ยว แล้วไม่ป้องกัน

1.7 เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้ ยังไม่มีช่องทางรองรับการเผยแพร่ข่าว

สารอย่างเป็นทางการ การได้รับข่าวสารที่ผ่านมาเป็นลักษณะวงกว้าง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการถ่ายทอดข่าวสารโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ปกครอง จะเห็นได้ว่ามักเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารในกลุ่มคนที่เหมือน ๆ กัน ดังนั้นกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเผยแพร่ จึงควรใช้ผู้นำทางความคิดในทุก ๆ ระดับ เข้ามามีส่วนช่วย ซึ่งในที่นี้อาจจะเป็นคณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครต่าง ๆ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พัฒนาการ ครู พระสงฆ์ ตลอดจนผู้นำทางศาสนาอื่น ๆ บุคคลเหล่านี้ ได้มีการติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีชีวิตความเป็นอยู่ร่วมกัน บุคคลเหล่านี้จึงได้รับความไว้วางใจ และสามารถชักจูงใจประชาชนได้ โดยใช้วิถีพูดคุยกันแบบกันเอง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

2.1 ควรมีการศึกษาประชากรกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้นำความคิดเห็น

2.2 การศึกษาเรื่องพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารของผู้ปกครองครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อ ซึ่งเป็นการศึกษาที่ยังไม่สมบูรณ์ จึงควรศึกษาเพิ่มเติมถึงระยะเวลาโดยเฉลี่ยในการเปิดรับแต่ละครั้งด้วย

2.3 มีคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการป้องกันโรคเอดส์อยู่ 1 ข้อ ที่ให้ผู้ปกครองตอบว่าจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ ในการมีเพศสัมพันธ์ เฉพาะกับคู่สมรสของตนเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งคำถามโดยลึกลับถึงสภาพภูมิหลังของผู้ตอบ จึงทำให้ผู้ตอบไม่เต็มใจที่จะตอบคำถาม โดยเฉพาะผู้ตอบเพศหญิง เนื่องจากเขามีความรู้สึกว่าคำถามอย่างนี้ไม่ควรจะถาม เพราะสังคมไทยไม่ยอมรับการที่ผู้หญิงจะนอกใจสามี ซึ่งก็เป็นบทเรียนที่ดีว่าการตั้งคำถามในงานวิจัยนั้น ควรจะคิดให้รอบคอบว่าเป็นคำถามที่จะกระทบกระเทือนในด้านจริยธรรมหรือไม่

2.4 การศึกษาพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ของผู้ปกครองนี้ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ จึงควรศึกษาเพิ่มเติมถึงช่องทางที่ผู้รับสารต้องการ ตลอดจนเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอสารด้วย เพื่อจะได้สามารถส่งสารได้ถูกต้องตามช่องทางที่ผู้รับสารต้องการและสามารถผลิตสารได้ตรงกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย